

## Ympäristölautakunnan talousarvioesitys 2024

### Valmistelu

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, kaupunginarkkitehti Kaisa-Mari Immonen ja ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt talousarvion raamin ja laadintaohjeen vuodelle 2024 kokouksessaan 05.06.2023 § 184.

Ympäristötoimialalle annettu toimintamenojen ja -tulojen raami vuodelle 2024 verrattuna vuoden 2024 talousarvioraamiin on esitetty alla olevassa taulukossa:

1000 Eur	TA RAAMI 2024	TA 2024	Muutos-% (TA RAAMI-TA 24)
Menot	-13 554	-14 869	9,70
Tulot	14 540	15 565	7,05
Kate	986	696	-29,4

Vuoden 2024 talousarviota laadittaessa ympäristötoimialan eri tulosalueiden (Yleisten alueiden prosessit, Kiinteistöjen ylläpitoprosessit ja Viranomaistoiminnan ja luvituksen prosessit) on huomionnut kaupungin talouden tasapainoitustoimenpiteet (ym.ltk 22.03.2022 § 23; KH 28.3.2022 § 90; KV 4.4.2022 § 29), mikä näkyy eri yksiköiden talousarvioluvuissa.

**Liitteenä** on ympäristötoimialan talousarvioesitys vuodelle 2024.

Päätettyjen tasapainoitustoimenpiteiden vaikutus talousarvioon konkretisoituu lopullisesti vuoden 2024 talousarvioraamissa. Vuoden 2023 talousarvioraamiin oli kuitenkin jo esitetty tasapainoituksen aiheuttamia määrärahan vähennyksiä ja sen vuoksi kaupunginhallituksen 5.6.2024 esittämä raamitavoite ei ole realistinen ympäristötoimialan osalta. Tulojen vaikutus on myös annettua raamia suurempi johtuen muun muassa tulevista ulkoisista vuokrista.

Muu talousarvion ylitys annettuun tavoitteeseen johtuu ilmoitetuista energian (kaukolämpö, sähkö, vesi) hinnankorotuksista vuodelle 2024, jotka on pitänyt huomioida talousarviota laadittaessa. Miten sähkön hinta tulee vuonna 2024 vaihtelevaan ja mitä siitä milloinkin maksetaan, ei voida talousarvion valmistetussa kokonaan kuitenkään arvioida. Myös katujen talvikunnossapidon ja kesäkunnossapidon määrärahan tasokorotus vuodelle 2024 verrattuna vuoden 2023 määrärahaan on tekijä, joka osaltaan vaikuttaa annetun menoraamin ylitykseen. Rautatieaseman edusta on tullut kaupungin omistukseen ja tämän alueen ylläpito kuuluu kaupungille. Lisäksi liikennevihreän hoitoon esitetään lisää rahoitusta, jolla voidaan kyseinen toiminta resurssoida. Ympäristötoimialalle (tilapalvelu) on siirretty kiinteistökohdetta, joiden ylläpitokulu on merkittävä.

**Tekninen johto ja yleiset alueet (ympäristöjohtaja Mika Grönvall):**

### *Käyttötalousosa:*

Teknisen johdon osalta ei ole muutoksia edelliseen talousarviovuoteen nähden.

Yleisten alueiden osalta merkittävin riskitekijä tulosalueen käyttötalouden toteutumisessa on katujen talvikunnossapito, sillä lumen määrää ja sääolosuhteita ei tiedetä ennakkoon. Vuodelle 2024 on katujen talvikunnossapitoon varattu selvästi enemmän rahoitusta, sillä vuoden 2023 määrärahataso on riittämätön. Rahan lisääminen katujen talvikunnossapitoon on ollut tarpeen myös sen takia, että Sahansaarenkadun kunnossapito on vaativampaa nyky muodossa kuin se oli aikaisemmin ja rautatieaseman ylläpito on siirtynyt kaupungille.

Katujen valaistuksen osalta talousarvioesitykseen vuodelle 2024 on tehty korotus sähkön hinnan mahdollisen nousun vuoksi ja Kemin Energia ja Vesi Oy lopettaessa kaapelinnäyttöpalvelun ja se joudutaan ostamaan markkinoilta.

Merkittävin muutos toiminnassa on konekorjaamon lakkaaminen ja raskaankaluston supistaminen vaiheittain. Korjaamotoiminnan lakkauttamisen ja konekaluston vähentämisen johdosta määrärahaa on vähennetty. Konekeskuksen muutoksessa on varauduttu oman konekaluston huollon ostopalveluun, joka on vielä kilpailuttamatta.

### *Investoinnit:*

Investointiosiossa on esitetty valtuuston hyväksymät erillisinvestointikohteet ja yleisten alueiden niin sanottu perusohjelma (1 800 000 €), jonka kohteet ympäristölautakunta päättää alkuvuodesta 2024.

Merkittävimmät erillisinvestointikohteet ovat seuraavat:

Kävelykadun perusparannus, joka pohjautuu kaupunginvaltuuston tehtyyn päätökseen talousarvion 2023 yhteydessä. Elinvoimatoimiala on suunnitellut kohteen vuonna 2023. Hankkeelle esitetään toteutusrahoitusta vuodelle 2024.

Karihaaranväylän risteysilta on todettu vuonna 2023 kantavuustarkastelun yhteydessä erittäin huonokuntoiseksi ja pikaisella aikataululla uusittavaksi. Talousarvioon on esitetty suunnittelulle määräraha vuodelle 2024 ja varsinainen hanke on esitetty toteutettavaksi vuosina 2025 ja 2026.

Mansikkakanokan alueen kaavan toteuttamiseen liittyvä hidaskatu välillä Lumilinnankatu-Meripuistokatu on esitetty rakennettavaksi vuosina 2024-2025. Tällä hankkeella saadaan parannettua lumilinna-alueen ja sisäsataman alueen saavutettavuutta.

Rautatieaseman alue on siirtynyt maakaupalla kaupungille. Tämä alueen huonokuntoisuus on nostettu esille muun muassa kaupunkikuvainventoinnin yhteydessä. Alueelle esitetään suunnitteluraha vuodelle 2024 ja toteutusrahoitus vuodelle 2025.

Satamakankaan asemakaava vahvistunee vuoden 2024 aikana ja rakennussuunnitteluun varaudutaan vuodelle 2025 ja mahdollinen alueen rakentaminen aloitetaan vuonna 2025.

Kemintullin alueelle on varattu tontteja ja lisärakentamista vuodelle 2024 esitetään Jukkolantien osalle.

Ajoksen kalasataman pienvenesataman laiturit (2 kpl) ovat erittäin huonokuntoisia ja ne tulee uusita. Yhden laiturin hinta-arvio on 100 000 € ja nämä on esitetty toteutettavaksi vuosina 2024 ja 2025.

Katujen päällyskerroksien perusparantamiseen on esitetty 500 000 € jokaiselle suunnittelukauden vuodelle. Tällä määrärahalla parannetaan liikenneturvallisuutta ja estetään korjausvelan kasvua entisestään.

### **Tilapalvelu (Kiinteistönpidon prosessi), kaupunginarkkitehti Kaisa-Mari Immonen:**

#### *Käyttötalousosa:*

Kiinteistönpito on huomioinut käyttötalousarviossa 2024 valtuuston päättämät talouden sopeutustoimenpiteet. Palkkojen korotus on lisännyt kustannustasoa. Suurin kustannusten nousu kohdistuu kaukolämmön hintaan. Kaukolämmön hinnankorotus on 15% aikaisempaan talousarvioon verrattuna. Kaukolämmön toteuma oli vuonna 2022 1 172 000 €. Tälle vuodelle esitetään 1 420 000 € määrärahasi.

Vuoden vaihteessa Tilapalvelun hallintaan siirtyi 33 kohdetta muilta hallintokunnilta, joista rakennuksia on 24 kpl ja 9 kpl osakkeita tai vuokratiloja. Näiden ylläpitokustannuksiin ei varattu lainkaan rahaa viime vuodelle. Näiden ns. kehitettävien kiinteistöjen ylläpitokulut ovat 490 000 €. Osassa kohteista on tiloja vuokrattuna, mitkä kattaa osan kokonaiskustannuksesta. Netto vaikutus on tappiollinen 160 000 €.

Uuden monitoimihallin ylläpito- ja pääomavuokrat lisäävät ulkoisia vuokramenoja ensi vuonna 650 000 €. Nettovaikutus huomioiden Tervahallin ylläpitovuokran on 480 000 €.

#### *Investoinnit:*

Perusparannusrahalla jarrutetaan korjausvelan (15 M€) kasvua. Korjausvelan kasvun pysäyttämiseksi tulisi investoida 2,4 M€/v. rakennusten korjauksiin. Lautakunta tekee päätöksen määrärahan käytöstä.

Energiansäästö-investoinnit ja järjestelmien uusiminen: tehdään energiaa säästäviä toimenpiteitä tavoitteena 7,5% säästö (Motivan energiansäästöhanke).

Piha- ja ulkoalueiden perusparannusrahalla lisätään koulujen pihoille runkolukitustelineitä. Rahaan on varattu myös 30 000 € päiväkotipihojen liikuntaympäristön kehittämiseen, joka on OKM avustushanke. Hankeeseen on mahdollista hakea OKM:ltä avustusta 30% kuluista.

Uimahallin peruskorjaus/uudisrakentaminen on aikataulutettu alkamaan vuonna 2025. Hanke- ja toteutussuunnittelua tulee jatkaa vuoden 2024

aikana, jotta peruskorjaus/uudisrakennus voidaan toteuttaa vuosina 2025-2027.

Melissan hanke- ja peruskorjaussuunnittelu tulee aloittaa, jotta korjaus valmistuu vuoteen 2026 mennessä. Keskustan yläkoulu aloittaa tuolloin ja Melissan käyttäjämäärät kasvavat.

Syväkankaan koulun esteettömyyden turvaamiseksi hissi tulee uusia. Nykyinen hissi on kevythissi, jolle neljän kerroksen nostokorkeus on liian suuri.

Kulunvalvontaohjelmisto tulee uusia. Entisen Flexim 5 ohjelmiston ylläpito ja tekninen tuki on päättynyt kesäkuussa 2023.

Hankitaan sähköinen kiinteistöjenhallinnan ohjelmisto. Ohjelmalla hallinnoidaan kiinteistömassan tietoja sekä tehdään vuokralaskentaa.

### **Viranomaistoiminta ja luvitus (ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö):**

#### *Käyttötalousosa:*

Tulosalueen osalta muutoksia edelliseen talousarviovuoteen nähden on tehty palkankorotusten vuoksi ja varauduttu ulkoisten ICT-palvelumaksujen kohoamiseen.

Tornion kaupungin ostopalveluihin (036902 ympäristöterveysvalvonta ja 036903 eläinlääkintähuolto) on tehty maltilliset korotukset tulevien palkankorotusten vuoksi.

Ympäristöterveysvalvonnan maksutuottoon on tehty palkantarkistusta vastaava tulolisäys verrattuna vuoteen 2023.

Rakennuslupamaksut on arvioitu vuonna 2024 toteutuvan samalla tasolla kuin vuonna 2023, vaikka rakentamisessa on Kemissäkin nähtävillä selvää vähentymistä jo nyt. Vähentynyttä asuntotuotantoa voi kompensoida tulojen osalta yksi iso teollisuus- tai liikerakennushanke, joita on kaupungissa vireillä.

#### *Investoinnit:*

Ei investointeja.

Lautakunta piti tauon klo 13.55-14.00

### **Esittelijä**

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

### **Päätösehdotus**

Lautakunta hyväksyy tulosalueiden talousarvioesitykset 2024 ja esittää ne edelleen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

### **Päätös**

Päivi Heiskanen esitti Minna Laitilan kannattamana, että Mansikkakanon kaavan toteuttamiseen liittyvä hidaskadun rakentaminen vuosina 2024-2025 välillä Lumilinnankatu-Meripuistokatu siirretään toteutettavaksi myöhemmin taloudellisen tilanteen vuoksi.

Lautakunta hyväksyi tulosalueiden talousarvioesitykset 2024 muutoksella, että Mansikkakanokan kaavan toteuttamiseen liittyvä hidaskadun suunnittelu toteutetaan vuonna 2024 ja rakentaminen siirretään toteutettavaksi myöhemmin taloudellisen tilanteen vuoksi.

Lautakunta päätti esittää tulosalueiden talousarvioesitykset 2024 edelleen kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.